

Evaluering av Språkløyper

Strategien språkløyper (2016–2020) har ført til bedre arbeid med språk i skoler og barnehager. Tiltakene har ført til høyere prioritering av arbeid med språk, lesing og skriving, bedre koordinering av arbeidet, og økt bevissthet og kompetanse blant ansatte i utdanningssektoren.

RAPPORT | Sist endret: 19.11.2020

Tittel:

Evaluering av den nasjonale strategien Språkløyper : Sluttrapport

Rapporten:

Last ned rapporten hos NVA

Forfatter:

Ann Cecilie Bergene, Berit Lødding, Kristin Rogde, Runa Brandal Myklebust, Jarmila Bubikova-Moan og Karl Solbue Vika

ISBN:

978-82-327-0480-4 (Nettutgave)

Hovedfunn

- Strategien har nådd fram til målgruppene, men i noe varierende grad.
- De nettbaserte kompetanseutviklingspakkene er det tiltaket i Språkløyper som flest kjenner til, og de brukes både i barnehagen og skolen
- Arbeidet med kompetanseutviklingspakkene har endret måten det arbeides med språk, lesing og skriving i barnehage og skole.
- Språkløyper konkurrerer med andre satsninger. Kommuner som har god kapasitet utviklingsarbeid lykkes også bedre med å forankre og bruke tiltakene i strategien.
- Språkkommunene har fått økonomisk tilskudd til ressurspersoner, som har spilt en sentral rolle i satsingen.

Om denne evalueringen

Dette er et følgeforskningsprosjekt i perioden 2016-2020 hvor NIFU har fulgt prosjektet tett fra starten.

Forskerne har deltatt på samlinger, observert arbeid med språk, lesing og skriving i skoler og barnehager samt intervjuet ledere og ansatte innenfor seks kommuner, gjennomført spørreundersøkelser og dokumentanalyser.

Den nasjonale strategien Språkløyper har mange likhetstrekk med Tett på realfag – nasjonal strategi for økt kompetanse i realfag i barnehage og grunnopplæring 2015–2019. NIFU evaluerer også denne strategien.

Det er foreløpig levert to delrapporter om realfagstrategien om status før implementeringen (2018) og evaluering av implementeringen (2019). Den tredje delrapporten fra denne evalueringen ferdigstilles også i høst.

Oppstartsamlingene er et grunnlag for arbeid med satsingen, men forankringen varierer lokalt

De fleste deltakerne fra både barnehagen og skolen oppgir at oppstartsamlingene har gitt dem faglig påfyll og muligheter for faglig diskusjon. Dessuten er det bred enighet om at samlingene dannet et godt grunnlag for arbeidet med kompetanseutviklingspakkene. Ideelt sett burde flere deltatt på samlingene, også for å gi bredere eierskap og øke engasjementet.

Kompetanseutviklingspakkene oppleves som nyttige og relevante

Brukerne opplever pakkene som både relevante og nyttige, men bruken rammes av lite tid. Barnehagene er mer positive til kompetanseutviklingspakkene enn skolene, og i skolen er barnetrinnet mer fornøyd enn ungdomstrinnet og videregående skole.

Det er tegn til endring i praksis, men endring tar tid

Arbeidet med kompetanseutviklingspakkene har endret arbeidet med språk, lesing og skriving på. Likevel tar det tid å endre praksis, og det er dermed for tidlig å avgjøre hvorvidt Språkløyper har gitt vedvarende avtrykk i praksis.

Forbedret koordinering og systematikk, men en toppstyrt prosess

Språkkommunesatsingen har forbedret koordineringen, samlet innsatsen og ført til mer systematikk i arbeidet med språk, lesing og skriving. Det varierer imidlertid hvor lokalt forankret satsingen er.

Det er flere uttrykk for at språkkommunesatsingen oppleves som toppstyrt. Toppstyrt kan ha negative konsekvenser for de lokale tilpasningene som er nødvendige for at satsingen oppleves relevant.

Ressurspersoner har vært viktige, men i varierende grad.

Språkkommunene har fått økonomisk tilskudd til ressurspersoner i forbindelse med språkkommunesatsingen. Hovedbildet er at ressurspersonene har spilt en sentral rolle i språkkommunesatsingen. Erfaringene med ressursperson er varierende, inkludert ansattes vurdering av hvorvidt ressurspersonen(e) har vært til hjelp i arbeidet med språk, lesing og skriving.

Totalt sett et høyt aktivitetsnivå, kapasitet og bærekraft

Samlet gir evalueringen inntrykk av et høyt aktivitetsnivå i de fleste kommunene, noe som sees på både som en fordel og en ulempe. Mengden av parallelt pågående utviklingsarbeid kan være en utfordring, og kommunene og enhetene trenger både erfaring og kapasitet for å kunne nyttiggjøre seg satsingene.

Suksessfaktorer for god implementering

- Tydelige planer for forankring og å legge til rette for bred og tidlig involvering, både i søknadsarbeidet, på oppstartsamlinger og i arbeidet med kompetanseutviklingspakkene.
- Evnen i kommunene til å skape synergier fra eksisterende satsinger og å forankre disse i lokale behov.
- Tid til både nettverkssamlinger og til å prioritere arbeidet med kompetanseutviklingspakkene.
- Aktiv bruk av mellomarbeidet og refleksjonsoppgavene og konkrete verktøy for å skape praksisendring.

- Sentralt plasserte og godt skolerte ressurspersoner med høy legitimitet og synlighet, og som evner å aktualisere og gjøre verktøyene relevante lokalt